

Hooldamata korstnad ja kütteseadmed – tõsine oht teie kodule

Viljar Tartu

korstnapühkija

Paljud koduomanikud ei teadvusta, et hooldamata korstnad ja kütteseadmed võivad kujutada endast reaalselt tuleohtu. Korstnapühkijana näen iga-aastaselt juhtumeid, kus hooletusse jäetud küttesüsteemid võivad viia traagiliste tagajärgedeni – alates tulekahjudest kuni vara ja elude kaotuseni.

Miks on oluline kutsuda professionaalne korstnapühkija?

Igal aastal tuleks kutsuda oma kodu küttesüsteemi kontrollima kutsetunnistusega professionaalne korstnapühkija. Korstnapühkija ülesanne ei ole pelgalt tahma eemaldamine – ta hindab kogu süsteemi seisukorda, märkab ohtusid, mis võivad jääda koduomaniku silmale märkamatuks, ning veendub, et kõik vastaks kehtivatele tuleohutusnõuetele. Lisaks väljastab kutsetunnistusega korstnapühkija ka küttesüsteemi seisukorra kohta ametliku akti – dokumendi, mis on oluline nõue kodukindlustuse kehtimiseks. Akti saab väljastada vaid korstnapühkija, kellel on Kutsekoja poolt väljastatud ja kehtiv kutsetunnistus. Kutsetunnistuse olemasolu ja juriidilist korrektsust saab kontrollida kutsekoja lehel.

Millal oleks parim aeg korstnapühkija kutsuda?

Enamik peresid jätab korstnapühkija tellimise sügisesse, vahetult enne kütteperioodi algust. See on aga aeg, mil professionaalsete korstnapühkijate järjekorrad on pikad. Soovituslik aeg küttesüsteemide hoolduseks on kevadel, kohe pärast kütteperioodi lõppu või suve alguses. Kui puhastuse käigus selgub, et kütteseadmed vajavad remonti, jääb suvel piisavalt aega vajalike tööde tegemiseks. Sügisel avastatud probleemide korral võib aga remondi jaoks aega nappida ja kütteseadmed jääda kasutuskõlbmatuks just siis, kui seda kõige rohkem vajatakse.

Hooletus võib minna kalliks maksma

Kindlustusseltside sõnul on toimunud mitmeid juhtumeid, kus koduomanik on küll ise korstna puhastanud, ent teadmatusel või kogemuse puudumisest on jäänud olulised probleemid märkamata. Selle tulemusena on puhkenud korstnapõleng, mis on muutnud kogu maja taastamise vältimatuks ning mille kahjud võivad ulatuda sadadesse tuhandesse eurodesse. Kõige rängemal juhul võib hooletus lõppeda lähedaste kaotusega, mida ei korva ükski kindlustus.

Korstnapühkija Viljar Tartu
Kutsetunnistus 206739
Telefon 5342 3630

Tuuleparkide arendamise osa võetakse Paide linna üldplaneeringust välja

Priit Pöder

Paide linnavolikogu aseesimees

Paide linna üldplaneeringu menetlus vajab pisut selgitamist.

Segadust tekitab linnakodanikes ilmselt see, et Paide Linnavolikogu võttis vastu 17.10.2024 otsusega nr 49 Paide linna üldplaneeringu, kus on sees ka võimalikud tuulepargi alad.

Võib olla see toimus kiirustades, kuid see andis võimaluse üldplaneeringu menetlusega jätkata, sest vastavalt planeerimisseadusele pidi Paide linnavalitsus peale seda korraldama üldplaneeringu avaliku väljapaneku, kus igal isikul oli õigus avaldada üldplaneeringu kohta arvamust ja teha muudatusettepanekuid.

Üldplaneeringu avalik väljapanek toimus ajavahemikul 27.11.2024 – 13.01.2025.

Seejärel korraldas Paide linnavalitsus vastavalt Planeerimisseaduse § 88 lg1 järgi avalikud arutelud, mis toimusid ajavahemikul 12.02. – 19.02.2025.

Avalikul väljapanekul ja avalikel aruteludel esitati hulgaliselt muudatusettepanekuid, sealhulgas ettepanekuid tuuleparkide osas. Paide linnavalitsusele on esitatud rahvalgatuslikud seisukohad, milles ollakse vastu planeeritavate tuuletööstusparkide rajamisele Paide linna omavalitsusüksuse territooriumil, samuti esitasid Paide linnavolikogu EKRE liikmed Priit Pöder, Tarmo Hints ja Mart Mikson avalikul arutelul 19.02.2025 Paide linnavalitsusele muudatusettepaneku, millega soovitakse jätta välja Paide linna üldplaneeringust tuulegeneraatorite rajamine Paide linnas, mis hetkel puudutab eelkõige kolme võimalikku tuulepargiala Roosna-Alliku piirkonnas.

Planeeringuseaduse § 89 lg2 ütleb, et avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu tulemuste alusel tehakse üldplaneeringus vajalikud muudatused. Sellega pole aga kõik veel lõppenud, sest vastavalt seadusele tuleb Paide linna üldplaneering koos muudatustega esitada heakskiitmiseks Maa- ja Ruumiametile. Maa- ja Ruumiametil on üldplaneeringu heakskiitmiseks või sellest keeldumiseks aega 60 päeva, põhjendatud juhul kuni 90 päeva. Ilma heakskiiduta ei tohi kohalik omavalitsus üldplaneeringut kehtestada. Kui Maa- ja Ruumiamet avastab planeeringumaterjalides puudusi, siis antakse võimalus parandusi teha, et planeering vastaks kõigile nõuetele.

Alles nüüd, peale Maa- ja Ruumiameti heakskiitu, on võimalik üldplaneering tuua volikogu istungile, et kehtestada see volikogu otsusega. Seega võib üldplaneeringu kehtestamiseni jõuda alle sügisel.

Paide linnavalitsus on tänase seisuga enamuse muudatusettepaneku

tega arvestanud ning üldplaneeringu muudatusettepanekud peaksid tulema hääletusele juunikuul linnavolikogu istungile. Arvestades asjaolu, et tuuleparkide rajamisel puuduvad otsesed teaduslikud uuringud mõjudest ümbritsevale keskkonnale ja inimeste tervisele, kirjutas Paide linnavalitsus ettepanekuid arvestades tuuleparkide arendamise Paide linna haldusterritooriumil üldplaneeringust välja. Olen arusaamisel, et suurem osa volikogu liikmetest seda mõtet ka pooldab. Volikogu istungid on avalikud ning neid on võimalik jälgida kohapeal või otseülekanne vahendusel läbi linna kodulehe.

Kuni uue üldplaneeringu vastuvõtmiseni kehtib vana üldplaneering ning kellelgi ei ole põhjust muretseda, et veel kehtestamata ja menetluses oleva uue üldplaneeringu alusel on võimalik juba tuulepargiarendajatel tegutseda.

Linnavalitsus müüb enampakkumisel Ruubassaare haljasla kinnistut

Paide linnavalitsus müüb avalikul kirjalikul elektroonilisel enampakkumisel Järvamaal Paide linnas asuva Ruubassaare haljasala hoones tamata kinnistut:

- kinnistusregistri registriosa number 18422650
- k a t a s t r i t u n n u s 56701:001:1118
- pingala suurus ca 4295 m2

- sihtotstarve: 100% üldkasutatav maa
- enampakkumise alghind: 18 640,00 (kaheksateist tuhat kuus sada nelikümmend) eurot.

Pakkumised esitada vastavalt protseduuri reeglitele hiljemalt 3. juuniks 2025 kella 10.30-ks digitaalselt allkirjastatult Paide Linnavalitsuse e-posti aadressile: paide@paide.ee.

Müügiobjektiga on võimalik ise-seisvalt kohapeal tutvuda. Objekti puudutavad küsimused palume esitada kirjalikult. Kirjalikud küsimused, mis esitatakse hiljem kui 30.05.2025 ei kuulu enampakkumise korraldaja poolt vastamisele. Küsimused edastada aadressil: gustav.madis@paide.ee.

Enampakkumisest võivad osa

võtta kõik füüsilised ja juriidilised isikud, kellel on õigus sõlmida vastavat lepingut ning kelle enampakkumisest osavõtt ei ole vastuolus seaduse või teiste õigusaktidega.

Enampakkumise tingimused ja pakkumuse vorm on leitavad linna kodulehelt.

HUGO.legal

RIIGI TOEL ÕIGUSABI KOOSTÖÖS JUSTIITSMINISTEERIUMIGA

PARIMAD HINNAD

- 2h TASUTA õigusabi (riigi toel)*
- Tasuline õigusabi alates 79€/h

ERINEVAD NÕUSTAMISVIISID

- Kohtumine juristiga
- Video- või telefoninõustamine
- Veebinõustamine e-kirja teel
- Esindamine kohtus ja töövaidluskomisjonis

KOGENUD EKSPERDID

- 65 000+ klienti
- 50+ juristi
- 16 esindust üle Eesti
- 92% klientidest teenusega rahul

BRONEERI TEENUS TÄNA!
WWW.HUGO.LEGAL VÕI 688 0400

*Riigi toel õigusabi saavad kõik Eesti elanikud, kelle keskmine brutosissetulek on kuni 1200€ kuus (kuni 2000€ kuus lapse õigusi puudutavates perekonnamasjades). Maksta tuleb üksnes omaosalusmäär 5€. 2 tasuta tunni tähtsusega on võimalik saada lisaks 3 nõustamistundi soodushinnaga 45,75€/h (lapse õigusi puudutavates perekonnamasjades kuni 10 soodushinnaga tundi).
** Telefoni- ja kiirnõustamist ei pakuta riigi toel teenusena. Tegemist on tasuta teenusega, kus õigusabi saab 1 päeva jooksul.

PAIDE JUUNILAAT

14. juunil 2025 kell 10-16
Paide Muusika- ja Teatrimaja parklas

INFO:
laadainfod@gmail.com, tel 5380 5142

MÜÜGIL
toidu- ja
tööstuskaubad,
käsitöö,
talukaubad ja
vanavara

Naiste jalgpall Järvamaal buumib

Marek Tiits

Paide Linnameeskonna ürituste ja koostööprojektide juht

Jaauaril Paide Linnameeskonna jalgpalliklubis naiste ja tüdrukute jalgpalli koordinaatorina tööle asunud endine naiste rahvuskondise peatreener ning varasem Tartu Tammeka meistriliiga naiskonna peatreener Sirje Kapper on käivitanud Järvamaal tõelise naiste ja tüdrukute jalgpallibuumi. Lasteaiarühmadest kuni naiste esindusvõistkonnani on tung jalgpalli mängima Järvamaa õrnema soo hulgas ennenägematu.

“UEFA Playmakersi programm on suurepäraselt käima läinud, eriti Tüiril,” rääkis Kapper ilmselge rahuloluga. “Midagi sellist pole ma kusagil varem kohanud. Lasteaiarühmade tüdrukutele suunatud mängulised jalgpallitreeningud on toonud osalema 62 last, mis teeb programmis osalevate klubide seas pika puuga silmad ette kõigile. Tavaliselt on rühmas 10 last või alla selle.” Kapperi sõnul küsivad pisikesed jalkahuvilised juba esimeste treeningute järel, millal saab uude jalgpallihalli treenima minna.

Tõhusat tööd on tehtud ka tüdrukute U11 ja U13 vanuseklassi võistkondadega, kuhu on samuti viimastel kuudel tõhusalt täiendust saanud. Kapper kinnitas, et suur abi selleks tuli klubi poolt korraldatud esindusnaiskonna esitluselt, mis naistepäeval vutihallis peeti. “Sealt saime mitu tüdrukut juurde ning selle järel on liitujaid olnud veelgi, nii et saame tihti juba ühistrennida hakkama, sest mõlemas vanuses on võistkonna jagu mängijaid koos,” rääkis ta. “Liitujad on muidugi alati oodatud. Praegu teeme keskendunud tööd just U13 grupiga, et neist vormida tulevikus meie eliitvõistkond U17 vanuseklassis, just nende hulgast peaks tulema ka meie järgmised esindusnaiskonna mängijad.”

Kinnituseks peatreeneri sõnadele pälvis Paide Linnanaiskonna U17 grupi värvavaht Kristiina Selter hiljuti kutse tütarlaste U15 koondise valikkogunemisele, kust pääses edasi lõppvalikusse ehk 25 parema hulka. Ehkki naisteliigasse üles andmiseks on Selter veel liialt noor, treenib ta siiski tihti koos esindusnaiskonnaga ning Sirje Kapper hindab tema oskusi väga kõrgelt.

Akadeemia valmistub tüdrukute vastuvõtmiseks

Järvamaa kutsehariduskeskuses on lõpetamas oma esimest õppeastat jalgpalliakadeemia poisid. Tänavu sügisest avatakse esmakordselt Eestis sarnane õppesuund ka tüdrukutele ning Kapperi vedada on ka see projekt.

“Üritame poiste akadeemia esimese lennu kogemuste ja vigade pealt õppida. Eestis pole ju näiteid võtta ja kellegi teise kogemusi aluseks võtta ei saa,” kõneles ta. “Meie olemegi need, kes selle tee tüdrukute jalgpallis rajavad ja ma ütleks, et see on midagi erakordset. Tüdrukute jalgpallis on alustav akadeemia

Liisi Troska

lend nii suur asi, et kui suudame selle paari-kolme aastaga kenasti käima panna, on see eeskujuks kõigile klubidele: sellega tuleb tegeleda ja sellega on võimalik edu saavutada.”

Esimesed katsed sisseastujatele on juba toimunud ning akadeemia tüdrukute osakonna juht Sirje Kapper on tulemustega väga rahul. “Meil ei ole soovi ega plaani esimest lendu väga suureks ajada, sihime kvaliteedile. Treenima hakkab akadeemia esindusnaiskonnaga koos, lisaks hommikused tasandustreeningud. Naistejalgpallis kahjuks on see eripära, et samas vanuses tüdrukute taseme ja oskuste vahel on käärid suuremad kui poiste puhul. Hommikused individuaalse lähenemisega treeningud sobivad tüdrukutele suurepäraselt.”

Ehkki ametlik registreerimisperiood on lõppenud, ei lükata tagasi ühtki soovijat, kes tüdrukute jalgpalliakadeemia esimese lennuga liitumisest huvitatud. “Me peame mõistma ka seda, et põhikoolis on alles lõpuks käimas,” ütles Kapper ning kinnitas, et kõik soovijad on oodatud ning vaadatakse üle.

Esindusnaiskonnas põnevad ajad

Paide Linnanaiskond, mille peatreenerina Sirje Kapper tegutseb, mängib tänavugi Eesti meistrivõistluste teises liigas. Võrreldes möödunud hooajaga suudeti säilitada pea kogu naiskonna tuumik ning tuua juurde põnevaid nimesid. Näiteks liitusid endised naiskoondislased Renate-Ly Mehevets ja Jessika Uleksin ning Tabasalu klubiga meistriliigas pallinud Laura Jaansen, ent kaasatud on ka palju oma noori: Adele Sofia Berg, Roosi Gansen, Loviise Maria Laasmäe, Lisette Uus jpt, kes kogenumate mängijate kõrval olulist rolli mängivad.

Möödunud hooajast on naiskonnaga jäänud varem Viljandi Tulevikus aastaid meistriliigakarastust saanud Teisi Toomsalu ja Maria Soll, aga ka omakandi mängijad Liisi Troska, Kelly Lilleoja, Brigita Krasavin, Anna Maria Mets ja mitmed teised.

Hooaja avamängus mindi kodusel kunstmurustaadionil vastamisi liiga ühe favoriidi Pärnu JK Poseidoniga, kellele haarava lahingu järel 1:2 alistuti. Seejärel tuli võõrsil võtta vastu 1:3 kaotus samuti väga tugeva Rakvere Tarvase vastu. Kol-

mandas voores, mis peeti (õnneks realiseerumata jäänud) kurja ilma ohu tõttu jalgpallihallis, võõrustati Tallinna FC Flora III naiskonda, kelle vastu korraldati 13:0 seisuga lõppenud purustustöö, kuus väravat lõi Renate-Ly Mehevets, neli tabamust sai kirja Teisi Toomsalu ning täpsed olid veel ka Lisette Uus, Loviise Maria Laasmäe ja Anna Maria Mets.

Peatreener Sirje Kapperit rõõmustab kohalike suur huvi naiste jalgpalli vastu. “Viimati nägin naiste mängul tribüünil nii palju rahvast siis, kui alles ise meistriliigas mängisin. See on miski, mis pani mind parimas mõttes väga imestama. Ka trennides osaletakse kohusetundlikult, suur hulk naisi sõidab igaks treeninguks ja mängupäevaks kohale pikkade vahemaade tagant. Meenutasin siin vanu aeg, mil mõned naised teatasid enne trenni, et “oi, mul on 40 minutit sõita, ma täna ei jõua vist tulla”, aga praegu tulakse isegi Tõrvast trenni ja mängule, ligi kaks tundi sõitu. Minu jaoks on seetõttu ka positiivne pingesuurrem, et pakkuda neile maksimaalselt kvaliteetseid treeninguid. Need naised annavad suurt eeskujut ka meie järelkasvule klubis: kui väga tahta, siis on kõik võimalik,” rääkis ta.

Kapperi sõnutsi on talle ääretult oluline, et klubi juhtkond teeb pingutusi naiste ja tüdrukute jalgpalli arendamiseks siiralt. “Tunnen igal sammul klubi tuge, märgatakse panust, mille naised ja tüdrukud annavad,” ütles ta. “Kõik naisjalgpallurid otsivad seda ja Paide Linnanaiskonnas on nad selle leidnud.”

Linnanaiskonna tegemisi toetab otse ja kaude ka kohalike jalkaemade algatusel kokku tulnud naisharrastajate seltskond, kes kaks korda nädalas Egle-Riin Nõmmiku juhtimisel palli taga ajab. Nende hulgast on juba tulnud Sirje Kapperile ja tüdrukute treeneritele nii abitreeneid kui lihtsalt abilisid. Tihti peale tehakse ka trenni kõrvuti väljakutel.

“Kui varem pidin naiskonnaga trenni tehes harrastajatelt väljakupinda juurde paluma, siis nüüd kipub mõnikord juba vastupidi olema,” ütles Kapper naerdes.

Kodusel väljakul saab Järvamaa esindusnaiskonda taas vaadata 1. juunil, kui kunstmurustaadionil kell 17.00 algavas kohtumises võõrustatakse FC Elva duubelnaiskonda. Sissepääs kohtumisele on tasuta.

Paide triatlon kutsub kaasa lööma ja toob ümberkorraldusi liikluses

8. juunil 2025 toimub Paide triatlon, mis viib sportlased ujuma Paide tehisjärve, rattaga sõitma Paide lähiumbrusesse ja jooksma Paide tehisjärve äärde. Üritus on osa Tõelise Triatleedi sarjast, millele annab hoogu Seve Ehitus. Tõelised triatleedid saavad osa viiest triatlonist ja kahest jooksuvõistlusest: Paide, Valga, Viljandi, Otepää ja Maardu triatlonid, samuti Valga-Valka City Run ja Paide-Türi rahvajooks.

Paide triatlonile registreerimine on samuti avatud, kuni 4.06.2025. Järvamaa elanikele on Paide triatlonil võimalik osaleda soodsama hinnaga. Täpsem info saamiseks võta meiega ühendust meili teel: voistlused@triathloniakadeemia.ee.

Kui triatloni võistlusel osalemine on sinu jaoks veel võõras, siis tule ja aita meil võistlust korraldada vabatahtlikuna. Vabatahtlikuks registreerimise lingi leiad plakatilt QR-koodi kaudu või kirjuta meile vabatahtlik@triathloniakadeemia.ee!

Võistluskeskuse ja radade ehitus algab 7.06.2025. Võistluskeskus asub Paide tehisjärve ääres. Juhime teie tähelepanu, et liikluskorraldus Paide tehisjärve ääres ja selle lähiumbruses on antud perioodil tavapärasest teist-sugune.

Liiklust kõige enam mõjutab 20 km pikkune rattarada. Rattarada kulgeb teel nr 15175, Paide-Mündi-Mäeküla (Järve tee, Paemurru tee, Mündi tee) teel, 0,1km kuni 10,1km. Pikkim distants läbib rada ühel korral.

Võistluse ajal on liiklus täielikult suletud.

Jooksuraja asub 2,5 km ringil, mida täiskasvanud läbivad kahel korral. Rada kulgeb Paide tehisjärve ümbruses terviserajal ja tänavate kergliiklusteedel, ca 100 m ka sõiduteel. Rada suundub tehisjärve äärest haljasaalalt Paide tehisjärve äärsele terviserajale. Edasi Kalda tn, Luha tn, Pae tn, Allika tn mööda kergliiklusteed. Tagasi järveäärde terviserajale. Ca 100 m kulgeb ka Järve teel (Paide-Mündi-Mäeküla tee) autotee ääres.

Radadeks kasutatavad teed avatakse liikluseks hiljemalt kell 18.00.

Liiklus on suletud nimetatud tänavatel ja teedel järgmistel aegadel: kell 11.50-12.50, kell 13.50-14.25. Kalda, Pae ja Allika tänavatel ning Järve ja Paemurru teedel on võistluspäeval 8.06.2025 parkimine keelatud!

Liiklus avatakse operatiivselt kohe pärast võistlusdistantsi lõppu ja liikluskorraldusvahendite eemaldamist.

Rohkem infot ja täpse ajakava leiata Triathloniakadeemia kodulehelt:

<https://triathloniakadeemia.ee/ee/uritud/paide-triatlon> või skänni plakatil olevat QR koodi.

Võistluspäeval, 8.06.2025 saab liiklusega seotud küsimuste korral info tel: +372 5300 1707.

Vabandame võimalike ebameeldivuste pärast ning täname mõistva suhtumise eest!

Paide triatloni korraldusmeeskond

REGISTREERI VABATAHTLIKUKS

REGISTREERI VÕISTLUSELE

08. JUUNI 2025

DISTANTSID

Lapsed C, Noored B -	0,25km	6,5km	1,7km
Lapsed D -	0,15km	4km	1km
Lapsed E -	0,05km		0,5km
Noored A, Juniorid -	0,75km	20km	5km

N/M 18-80+ võistkonnad

Järvamaa elanikele kehtib Paide triatlonil osalemiseks erihind!*

*Registreerimiseks võta ühendust meiliteel voistlused@triathloniakadeemia.ee

Paide Sookure lasteaia õpetaja Merle Saar lükkas käima rahatarkuse lastelaagrid

Swedbanki Rahaasjade Teabekeskuse hiljutise finantstervise uuringu tulemused näitavad, et just Eesti noored paistavad silma tugeva rahatarkuse poolest. Finantsteadmiste indeks vanuserühmade võrdluses on kõrgeim 18–29-aastaste (72%) ja 30–39-aastaste seas (73%), mõnevõrra madalam 40–40-aastaste (69%) ja 50–59-aastaste hulgas (66%) ning kõige madalam üle 60-aastaste seas (55%).

Tegime juttu Paide Sookure lasteaia õpetaja Merle Saarega, kes avas uusi ja juba toimivaid nippe noortele rahatarkuse jagamiseks.

Tõsi ta on, et üha enam pannakse nii lasteaias, koolis kui ka kodukeskkonnas rõhku rahatarkuse põhitõdede tutvustamisele. Ühest küljest selle tõttu, et teema on ühiskonnas aktuaalne, aga lisahoogu annavad veel juhendajate entusiasm ja aina laienev õppevara.

Saime Swedbanki Rahaasjade Teabekeskuse uuest rahatarkuse raamatust ja töövihikust „Perekond Ööbikute seiklused rahamaailmas” idee materjale kohe praktikasse rakendada ning katsetada uudset formaati – rahatarkuse laagrit.

Kuna antud õppevara on pigem koolieelkoolide või algklasside käivatele noortele, siis kaasasime laagri Paide Sookure lasteaia hiljutised vilistlased. Noored kogunesid kevadvaheajal oma endise lasteaia ruumidesse ning laagri kestis kokku kolm päeva koos ööbimisega.

Eesmärk oli kolme päeva jooksul läbi töötada „Perekond Ööbikute seiklused rahamaailmas” töövihik.

Sinna juurde kordasime eelnevalt õpitut, mis andis võimaluse uurida, kas ja mis on lastel meeles lasteaia õpitust ning millised valdkonnad neid rohkem kõnetavad.

Kuna lastel olid eelteadmised olemas, oskus tekste ise lugeda ja ka kirjutada, siis jõuti kolme päevaga päris suur hulk töövihikust läbi töötada. Väga meeldisid lastele arutelud, oma kogemuste jagamised, unistamised, kellega saada, kuidas raha teenida ja seda koguda. Samuti pakkusid pinget situatsioonimängud. Kindlasti mängis siin eduvalemis rolli ka vilistlaste tugev side lasteaia ajast. Lastel oli olemas huvi rahatarkuse vastu, koostööoskus ja loovus ning julgus oma mõtteid väljendada. Juba on planeerimisel järgmine laagri, kus on programmis ra-

hatarkuse õppimine, sellekohaste laumängude mängimine ning meelelahutuslikud elemendid.

Mänguline õppimine on parim viis alustamiseks

Kuigi lastega rahast rääkimine võib esmapilgul keeruline tunduda, saab seda teha väga loovalt ja lihtsalt ning osana igapäevaelust. Seega võib öelda, et pole õiget ega vale aega rahatarkuse jagamiseks.

Poemäng puu- ja aedviljadega on paljude pisikeste lemmik lasteaia, samuti käivad noored koos perega poes kaasas. Seega on lastel teadmine, et kõiki asju poest ei saa, juba väga varakult olemas. Sellele pinnasele annab õpetajatel väga edukalt rahatarkust ehitada.

Õpetajana näen, kui oluline on võimalikult varakult lastele selgitada, mis on raha, kust ja kuidas seda saadakse, milleks raha kulub ja kuidas raha koguda. Mänge ja laste vestlusi jälgides on märgata, et raha lapsi huvitab, mänguraha kaasatakse paljudesse tegevustesse ning iga laps unistab, et tal oleks oma raha, mida saaks kasutada nii nagu ta ise soovib.

Koolinoorte puhul saab rahaga ümberkäimist juba süsteemsemalt õpetada. Lisaks raamatute ja laumängude mängimisele võib alustada taskuraha andmise ning sellega seonduvate toimetuste selgitamisega. Ka laatade, kohvikutepäevade korraldamine, läbiviimine laste endi poolt on hea võimalus ettevõtlikkuse ja rahatarkuse õppimiseks ja õpetamiseks.

Kesksed materjalid ja juhised loovad julguse katsetamiseks

Mida varem alustada rahatarkuse teadmiste, oskuste, hoiakute ja käitumise kujundamisega, seda paremini oskab laps tulevikus rahaküsimustes hakkama saada. Õnneks on selleks nii õpetajatele kui ka lapsevanematele palju materjale, millest suure hulga leiab rahandusministeeriumi veebilehelt ja rahatarkuse e-tundide vararuumist.

Näiteks on koolieelkoolide meeldinud Vinks-Vonks õppematerjalid ja laulud. Lasteaia rühmas toimus hästi laste enda meisterdatud raha, mis kogunes kodust mängupoodi toodud asjade müügi eest või pisitoimetuste

tegemise eest. Näiteks rühmas mänguasjariieid koristades, voodipesu vahetades või muid lihtsamaid töid mänguliselt tehes. Mänguraha eest nad said rühma poest ise asju osta. Oma kogutud raha said lapsed hoida pangas, kus oli igal lapsel oma konto. Kasutusel olid ka pangakaardid ja turvakoodid. Igapäevaste tegevuste mängulise matkimise käigus õpivad lapsed rõõmuga rahatarkust.

Koolieelkoolidele on huvi pakkunud Ettevõtlikküla õppemäng „Minu raha” ning neile, kes juba lugeda oskavad, Rahandusministeeriumi, finantstechnoloogiaettevõtte Admirals ja laste digimängude looja ALPA Kids koostöös sündinud „Rahatarkuse kompass”. Raamatutest on laste lemmikutena end tõestanud „Tom õpib rahamängu” ja „Minu esimene raha”.

Kuigi materjale on palju, siis on oluline olla loov ning katsetada uusi viise ja vahendeid, et jätkuvalt panustada noorte rahateadmiste edendamisse, mis toetab nende kooliteed ja õnnestumist edasises elus.

Noorte rahatarkuse julgustamine on laiemalt investering Eesti majanduse ja ühiskonna tulevikku. Kuigi olukord on juba paljulubav, siis saame siit vaid edasi minna.

Mudilaste rahatarkuse materjalid leiab siit:

Sookure lasteaia kevadpidu tähistas tänavu oma 30 aasta juubelit

Reliina Kannel-Taurus

Sookure lasteaia õppejuht

Paide Muusika- ja Teatrimaja täius röömsate lastega 30. aprillil, kui Sookure lasteaed tähistas oma igaaastast suursündmust - kevadpidu. Ja seda juba 30. korda! Sel aastal kandis pidu pealkirja „Kolm põrsakest ja hunt Hubert”, mille lavastas, nagu ka mitmetel eelnevatel aastatel, Sookure sotsiaalpedagoog Külli Mõtsla. Külli suutis oskuslikult ühildada klassikalise muinasjutu tänapäevase huumoriga, kust ei puudunud ka õpetlik osa rahatarkusest. Näitlejatena võis laval näha mitmeid lasteaia töötajaid: Ülle Talv, Dagmar Öun, Mirell Kleinod, Ingrid Saare ja Lisana Tuuling.

Sookure kevadpidudel on põhifookus lastel ja nende poolt esitatud tantsudel. Eriilmeliste etteastetega astu-

sid laval üles ligi 250 tublit ja andekat last kõikidest Sookure lasteaia õppekohtadest. Kõik tantsud löid spetsiaalselt selle peo tarbeks ning õpetasid lastele selgeks liikumisõpetajad Mari Reiljan-Torm, Andris Pent ja Annabell Anton, muusikaõpetaja Kadi Ruiso ning Rõõmupesa rühmaõpetaja Raili Pall.

Kuid kevadpidu ei koosne ainult lava peal nähtust. Peo õnnestumisesse andsid oma panuse veel ligi 60 inimest Sookure lasteaia meeskonnast, kelle ühine panus tegi võimalikuks nii värvikad kostüümid, visuaalselt kauni lavakujunduse, logistika kui ka laste juhendamise. Õpetajad, õpetaja abid, tugispetsialistid, asendustöötajad – kõik andsid oma osa, et lapsed tunneksid end laval turvaliselt, säravalt ja toetatuna.

Kevadpidu külastas kahe päeva jooksul (29.04 peaproovis, 30.04 peol) ligi 400 lapsevanemat ning neile li-

saks veel vanavanemad ja mitmed Sookure sõbrad-tuttavad väljastpoolt lasteaeda.

Laste ja korraldusmeeskonna kin-

gikotte aitasid tänavu täita mitmed sponsorid. Suur tänu meie toetajatele: Eesti Pagar, H&H Lilled, Coop, Nurme, Paide Kunstikool ja Kuma.

Sookure kevadpidu ei ole kunagi lihtsalt pidu – see on ühise rõõmu, koostöö ja loovuse tähistamine! Kohutumiseni järgmisel aastal!

Paide noortebändide festival kogub Hooandjas toetust

Noortebändide festival 2025 on ainulaadne muusikasündmus, mis toimub juba teist korda Paides ning mille eesmärgiks on tuua ühele lavale andekad noored muusikud üle Eesti. Festival leiab aset 29. augustil Paide Vallimäel ning pakub väärtuslikku esinemiskogemust 12 noortebändile, kelle seas on esindatud piirkonnad nagu Saaremaa, Tartu, Jõhvi, Viljandi, Kose, Saku, Mulgimaa ja Paide. Tegemist ei ole pelgalt kontserdiga – festival loob keskkonna, kus noortel on võimalus õppida, jagada loomingu ja kasvada muusikutena.

Lisaks bändide esinemistele rikastavad programmi kohalikud vaheesi-nejad – tantsu- ja huviringid Järva- maalt, kes täidavad lava bändide vahetumise ajal. Festivali kulminatsiooniks on armastatud Eesti ansambli **Shanon** kontsert. Öhtut juhivad Paide Noortevolikogu liikmed Maria Rebas ja Aleksander Hansen, lisades sünd-

musele noorusliku energia ja kohaliku värvingu.

Festivali eesmärk on toetada noorte harrastusmuusikute arengut, pak- kudes neile professionaalset lavakoge- must, tehniliselt kvaliteetset esinemi- keskkonda ja innustavat õhkkonda. Selleks viiakse festivali raames läbi ka harivad töötoad nagu näiteks laulude kirjutamise töötuba, mida juhendab Aili Avi. Festival ei paku ainult lava, vaid loob ka õppimisvõimalusi ja toe- tava kogukonna.

Festivali korraldamise on panus- tamas Paide Muusika- ja Teatrimaja, Paide Hillar Hanssoo Põhikool koos õpilasesindusega, Paide Linna Noor- tevolikogu, Ajakeskus Wittenstein, Paide linn ja Paide Muusikakool. Tä- nu nende koostööle sünnib sündmus, mis ühendab kultuuri, hariduse ja ko- gukondliku koostöö.

Et tagada kvaliteetne esinemiskoge-

mus ja turvaline keskkond, on telli- tud **professionaalne heli- ja valgusteh- nika teenus Saundlandilt**, kes valiti kol- me erineva pakkuja hulgast parima hin- na ja kvaliteedi suhte alusel. Lisaks ta- gab festivali sujuva ja turvalise kulge- mise **turvafirma Forus OÜ**. Kokku oo- tame sündmusele ligikaudu **400-pea- list publikut**, kellele lisanduvad koos- tööpartnerid, toetajad ja esinejad.

Festivali korraldus eeldab olulisi kulutusi, millest üks suurimaid on tur- vateenuse tagamine. Meie eesmärk on katta sellest 50% piletitulust ning tei- ne pool koguda Hooandja toetajate abil. Kui see rahaline eesmärk täitub, saame pakkuda noortele turvalist ja kvaliteetset festivali, mis julgustab neid muusika kaudu ennast väljendama ja edasi arenema.

Festivali saab toetada siin: <https://www.hooandja.ee/projekt/noortebandide-festival-2025>.

Käimas on kohvikute registreerimine Paide puhvetite päevale

Tänavu toimub Paide puhvetite päev 16. augustil. Ootame jälle pere- kondi, sõpruskondi ja töökollektiive oma kohvikuid avama. Eelmisel aastal pakkus suurepäraseid maitseel- mausi 11 kodukohvikut. Loodame taas aktiivset osavõttu ja esimesed puhvetid ongi juba endast märku andnud.

Kui soovite puhvetite päeval küla- lisi kostitada, siis palun täitke 15. juu-

niks registreerimisanket siin, vajuta- des linna kodulehe avalehel puhvetite päeva bannerile või skaneerides allole- va QR-koodi.

Lisainfo:

Anu Puusepp
Paide linnavalitsuse kultuuri-, spor- di- ja noorsootööspsialist
anu.puusepp@paide.ee
383 8621 / 509 7675

PA MT
PAIDE MUUSIKA- JA
TEATRIMAJA

Vabaõhu tantsuõhtu - Kruuis vallutab Vallimäe!
25.07 kell 19:00

PA MT
PAIDE MUUSIKA- JA
TEATRIMAJA

Paide Vallimägi
Pilet 15€

SÜNDMUSED

Juuni

01.06 kl 14-17 **Lastekaitsepäev** Lembitu Pargis
05.06 kl 19 **Balletistuudio** kevadkontsert „Pöial-Liisi“
14.06 kl 10 Paide **Juunilaat**
21.06 kl 19 Paide Linna **Jaanipidu** Paide Vallimäel

Juuli

25.07 kl 19 tantsuõhtu - **“Kruuis”** Paide Vallimäel!

August

29.08 kell 17 Paide **Noortebändide festival 2025**, Paide Vallimäel

PAIDE KUTSUB VALLIMÄELE!

29. AUGUSTIL 2025
KELL 17.00
VÄRÄVAD AVATAKSE KELL 16.00

LIBAINFO
PAIDE NOORTEVOLIKOGU
BOTSIAALHEDOLAS

THE MASTER BAITERS
SEATBELTS OFF
DESDEMONS
METROPOL
O-KAY
RÜTMIKÜTID
UNDERLOAD
LA ETTURA
PUBLIC EXECUTION
SHORTLIFE
SÜNTAKS
VALIKV LEHEKÜLG

KÜLALISESINEJA
SHANON

Piletid:
Aprillist 10 eurot
Ajalas 5, muul 15 eurot
Ennetavalt pärast 20 eurot
PILETIMAAILM.COM

KINO

29.05 kl 18 märul: **“Võimatu missioon: lõplik otsus”**
07.06 kl 18 triller **„Konklaav“**
12.06 kl 18 draama **„Mänguri süda“**
13.06 kl 18 kogupere **„Kuidas taltsutada lohet“**
14.06 kl 13 animatsioon **„Bob ja Bobek: porgandikrati jälil“**
kl 15 märul **„Karatekutt. Legendid“**
26.06 kl 18 romantika **„June ja John“**
27.06 kl 18 kogupere **„Elio“**
30.06 kl 18 triller **„M3GAN 2.0“**

Kassa avatud E-R kl 11-17 ning tund enne tasuta ürituse algust.

Kassa telefon: **58031093**

Pileteid saab igal ajal osta internetist:

Piletilevi.ee ja Piletimaailm.com

PAMT.EE

Lõimumine algab koh- tumisest: aitame kok- ku tuua kogukondi

Eestis on palju eripäraseid kogu- kondi, kus elab eri keele- ja kultuu- ritaustaga inimesi. Selleks, et toeta- da lõimumist ja koostööd kogukon- dades, on Kultuuriministeerium al- gatanud projekti „Lõimumist eden- davad kogukondlikud tegevused“.

Projekti eesmärk on luua rohkem võimalusi eri keele- ja kultuuritausta- ga inimeste osalemiseks kogukonna- elus, vähendada keelelist ja sotsiaalset eraldatust, suurendada ühtekuuluvus- tunnet, toetada lõimumist kohaliku identiteedi tugevdamise kaudu ning suurendada vabavahenduste võimekust kaasata mitmekesise taustaga inimesi oma tegevustesse.

Kultuuriministeeriumi partnerid on Eesti Rahvakultuuri Keskus, In- tegratsiooni Sihtasutus ja Kodaniku- ühiskonna Sihtkapital, kes viivad elu kogukondi toetavaid tegevusi, et aidata kohalikel kogukondadel uute liikmetega tuttavaks saada ja neid kogu- konna tegemistesse kaasata.

Esimesel aastal loome vundamen- di – milline on kogukondade roll? Lõimumine on pikaajaline protsess, mis algab tuttavaks saamisest, suhte ja usalduse loomisega. Eesti Rahva- kultuuri Keskuse ülesandeks projek- tis on korraldada sihtrühma kaasa- vaid ja omavahelist suhtlemist soo- dustavaid koostöötegevusi kõikjal Eestis, v.a Ida-Virumaal.

2025. aastal keskendume eelkõige kogu- kondade kaardistamisele ja kohalike partnerite leidmisele, et tagada tegevus- te tõhus elluviimine. Kui te olete mõel- nud, kuidas oma piirkonnas lõimumist toetada, siis vahel piisab lihtsalt ühest heast ideest ja tahtest midagi koos teha. Kohalikel kogukondadel, omavalitsus- tel ja vabavahendustel on oluline roll sel- liste tegevuste ja sündmuste planeeri- misel, mis aitavad inimesi kokku tuua ja kogukondi ühendada.

Eesti Rahvakultuuri Keskuse projekti juht Sille Roomets: „Mõelge üri- tusele, mis tooks inimesed kokku – näiteks ühine kokkamine, looduses matkamine, talgud, tähtpäeva tähis- tamine, kultuurisündmus või hoopis mõni loov töötuba. Just sellistes koh- tades sünnivad päris vestlused ja uued suhted. Igal kogukonnal on oma eripära – kasutage seda ära ja leidke viis, kuidas uusi elanikke kaasata sel- lesse, mis teil juba hästi toimib.“

„Kui teil on selleks huvi ja tahe, siis mõelge, kellega koostööd teha, millise sõnumiga inimesi kutsuda ja kuidas muuta üritus selliseks, kuhu igäüks tunneks end oodatuna. Lõimumine ei pea olema keeruline – see algab väikes- test sammudest ja suurest soovist ini- mesi ühendada.“ lisab Roomets.

Kultuuriministeeriumi kogu projekti eelarve on 5,17 miljonit eurot, tegevusi toetab Euroopa Sotsiaal- fond+. Projekt kestab kuni 2029. aast- a septembrini.

Rohkem infot kaasalöömise koh- ta saab Eesti Rahvakultuuri Keskuse regiooni mentorilt, kelleks Järvamaal on Anne Ummalas: 5385 2677, anne. ummalas@rahvakultuur.ee.

Esimene sündmus Järvamaal, kont- sert „Sild kultuuride vahel“, mida sel- lest projektist toetatakse toimub Pai- de vallimäel 26. juunil. Kontserdil kohtuvad ja näitavad oma rahvatant- se Eesti, Ukraina ja Ingerisooma tant- surühmad. Lõimumispeole jõuab ka laulu- ja tantsupeo tuli ning üles astub erinevate Eestis elavate rahvuste esindajate suur lemmik Anne Veski.

JÄRVAMAA LAULU- JA TANTSUPIDU SAAB BUSSIGA VAATAMA SÕITA

Järvamaa laulu- ja tantsupeo korraldusmeeskond

Järvamaa laulu- ja tantsupidu „Sõ- na tunded“ toimub 31. mail 2025 A. H. Tammsaare muuseumi aladel Vargamäel. Selleks, et peoelamus oleks kättesaadav kõigile huvilistele üle maakonna, on korraldajad käivitanud ühistranspordi kahes suunas.

Peole sõidavad bussid kahel liinil:

Türi – Paide – Roosna-Alliku – Vargamäe – Roosna-Alliku – Paide

– Türi marsruut (piletihind Varga- mäele ja tagasi on 10 eurot)

Väljumised suunaga Vargamäele:

15:30 Türi kesklinna parkla
15:50 Paide Muusika- ja Teatri- maja parkla
16:10 Roosna-Alliku bussijaam
16:30 Vargamäe

Väljumised suunaga Türi:

21:00 Vargamäe
21:20 Roosna-Alliku
21:40 Paide

22:00 Türi
Koeru – Vargamäe – Koeru mars- ruut (piletihind Vargamäele ja taga- si on 9 eurot)

Väljumine suunaga Vargamäele:

16:40 Koeru Kultuurimaja parkla
17:10 Vargamäe

Väljumine suunaga Koeru:

21:00 Vargamäe
21:40 Koeru Kultuurimaja parkla

Sõidupileti saab osta sularahas

bussi sisenedes, palun varuda või- malusel täpne summa.

Järvamaa laulu- ja tantsupidu al- gab Vargamäel kell 17.00 tulesüüta- mise ja rahvapillimuusikute peoga Kultuurihüies, millele järgneb kell 18.00 maakonna laulu- ja tantsupeo kontsertlavastus.

Piletid Järvamaa laulu- ja tantsu- peole on saadaval veebis: <https://fienta.com/et/jarvamaa-laulu-ja-tantsu- pidu-sona-tunded>.

Lisainfo transpordi ja ürituse kohta: www.jarvamaapidu.ee või te- lefonil +372 5697 6026.

Oodatakse ideekavandeid järgmise aasta maakonna laulu- ja tantsupeo korraldamiseks

Kuigi tänavune Järvamaa laulu- ja tantsupidugi on veel ees ja toimub 31. mail, tuleb juba alustada etteval- mistusi järgmiseks peoks.

Paide Linnavalitsus ja sihtasutus Järvamaa kuulutasid aprilli lõpus välja Järvamaa 2026. aasta laulu- ja tantsupeo ideekavandite konkursi. Konkursil saavad osaleda tähtjaks kirjalikult vabas vormis esitatud kavandid, mis sisaldavad ülevaadet peo ülesehitusest, esinejate koosseisust ja repertuaari valiku põhimõtetest. Soovitav on tuua repertuaari näiteid.

Ideekavandis peavad olema kirjeldatud:

- peo kunstiline terviklikkus;
- repertuaari esialgne kava;
- kujunduse lähtealused.

Ideekavandeid hindavad Paide Linnavalitsuse ja SA Järvamaa esi- ndajad, kaasates vajadusel valdkonna spetsialiste.

Parimaks tunnustatud idee auto- riga peetakse läbirääkimised peo kunstiliseks ja tehniliseks teostami- seks. Kavandi autor peab olema val-

Foto Paide tantsupeost 2023.

Paide Linnavalitsus / Eliise Peelo

mis oma idee kooskõlastamiseks ja tasakaalustamiseks, lähtudes tege- likest võimalustest. Idee peab ole- ma Järvamaa tingimustes realselt teostatav. Parima kavandi esitajaga võidakse sõlmida leping idee ellu- viimiseks.

Paide linnas 30. mail 2026 toimu- va Järvamaa laulu- ja tantsupeo idee- kavandeid oodatakse 2025. aasta 20. juuliks. Kavand tuleb saata elektrooni- siliselt märgusõnaga „Järvamaa lau- lu- ja tantsupidu 2026“ aadressile paide@paide.ee.

Ainult parimaks tunnustatud idee autori nimi avalikustatakse.

Lisainfo:
Külliki Aasa
Paide muusika- ja teatrimaja di- rektor
kylliki.aasa@pamt.ee

Järvamaa laulu- ja tantsupidu 2025

31. mai 2025

Sõna tunded

A. H. Tammsaare Muuseumi aladel Vargamäel

Kell 17 Tule süütamine Kultuurihüies ja rahvamuusikapidu

Kell 18 Järvamaa laulu- ja tantsupidu

Pilet 0€ Alla 12-aastastele lastele, puuetega inimestele ja nende saatjatele

5€ Eelmüügist

10€ Kohapeal

KONTSERT

“SILD KULTUURIDE VAHEL”

PAIDE VALLIMÄEL

26. JUUNIL KELL 14.30

Laulu- ja tantsupeo tule vastuvõtmine.

Esinevad:

- *Paide Gümnaasiumi neiduderühm
- *Ukraina rahvatantsurühm
- *Ingerisoomlaste tantsurühm
- *Naisrühm “Järva Juulad”
- *Noorte segarühm “Siuh ja Viuh”
- *Noorterühmad Säsi I, Säsi II

Avatud kohvikud

TASUTA

ROHKEM INFOT www.wittenstein.ee www.pamt.ee

PÄEVA LÕPETAB ANNE VESKI KONTSERT

Vanasõidukite Suursõit 2025 saab alguse Paidest

Iga viie aasta tagant korraldavad Eesti vanatehnikahuvilised ühiselt suurt vanasõidukite demonstratsiooni jaanipäevaaegse ringsõiduga mööda võidutuledest valget Eestimaa. Jaanitulede valguses toimuva suursõidu kirbe suitsuving koosneb sel korral karteris praksuvast õlist, igati normipiires CO₂-st ja ajaloolist sõidukite maksustamisega läidetud tules tuha all. Vanade jõuvankrite entusiastade ootab ees neli sõidupäeva mööda maad ja merd ning sama palju valgeid jaaniõid. Päevane läbisõit jääb 200 kilomeetri piiresse ja peo pikkus mahub saja tunni sisse.

Vanasõidukite Suursõit toimub Eestis juba kuuendat korda – osalema on oodatud kõik, kel südames ajaloolised liiklusvahendid. Uudistamise rõõmu on pisikestele ja äratundmisnostalgia vanematele – kõigile, kes leiavad teekonna kaardilt kodule lähima peatuspaiga, kuhu tulla näitust kaema, või lähima tee lõigu, et sättida end teepervele lehitama. Kel aga vanasõidukid endal olemas, see on oodatud etteantud legendi järgi vurama teedel ja tänavatel, et tutvustada meie esiisade tehnikakultuuri pärandit nii uutele kui vanadele huvilistele.

Vanasõidukite Suursõit 2025 on Eesti vanatehnika klubide ühiselt korraldatav suitsev, mürisev ja päriselt elav "liikuv muuseum". Varasematel sõitudel on osalenud ca 200 ajaloolist sõidukit alates eelmise sajandi alguses valmistatud tõldautodest-tsiklitest, kuni 1980ndatel valmistatud lähiajaloo tuntud, kuid tänavapildist kadunud sõiduvahenditeni. Näitused on pealtvaatajatele tasuta.

Vanasõidukite Suursõit 2025 ajakava:

- juuni 2025 (reede) toimub Vanasõidukite Suursõidu avamine ja näitus Paides linnas. Esmalt sõidetakse Ra-

plasse (näitus). Edasi liigutaks Varbola, Riisipere ja Rummu kaudu Paldiskisse (näitus). Pealelõunal sõidetakse läbi Vihterpalu ja Nõva Haapsallu (näitus), kus ka ööbitakse.

- juuni 2025 (laupäev) sõidetakse üle mere Hiiumaale. Näitus Kärdlas ning ringsõit ümber saare lõpeb Käinas jaanitule ja telklaagriga.
- juuni 2025 (pühapäev) võetakse suund tagasi mandrile. Esmalt läbi Matsalu looduskaitseala ja toimub näitus Lihulas. Pealelõunal aga Pärnu lahe põhjakalda kaudu läbi Tõstamaa ja Pootsi Pärnusse (näitus).
- juuni 2025 (esmaspäev) sõidetakse esmalt näitusele Kilingi-Nõmme ning suursõidu pidulik lõpetamine koos näitusega toimub Viljandis. Seejärel saab igaüks ise valida endale sobilikku viisi jaaniõhtu nautimiseks.

Korraldajate poolt on teekond, näitused, lihtne lõunasöök ja telkimisvõimalus. Hommiku- ja õhtusõõgi ning vajadusel sobilikuma ööbimiskoha leiab igaüks endale ise vastavalt oma soovile ja vajadusele.

PEALTVAATAJA MEELESPEA

- Vanatehnika on tihti vanem kui seda uudistav rahvahulk. Temasse tuleb suhtuda nagu oma kallisse pereliikmesse.
- Vanatehnika taastaja on panustanud oma sõidukisse sadu või tuhandeid tunde. Austa tema tööd ja pühendumist.
- Sõidukisse istumiseks, selle katsumiseks või peale ronimiseks küsi luba. Ära tõsta

lapsi ise autosse. Ära ava ise uksi ega liiguta nuppe või linke. Vanad asjad võivad olla haprad.

- Iga sõiduki omanik räägib heameelega oma hobist – need on põnevad ja inspireerivad lood meie tehnikaajaloo ja kultuuripärandi säilitamisest.

Eesti Vanatehnika Klubi Liidu liikmed on Classic Riders AMC (Narva), Eesti Klassikaliste BMW' de Klubi, Eesti VanaAuto Klubi, Eesti Vanamootorrattaklubi Unic-Moto, Eesti Vanatehnika Klubi, Eesti Volga Selts, Klubi Unic, Pärnumaa Vanatehnika Klubi, Tartu Uunik Auto, Vanatehnikaklubi „Retrom“, Vanatehnika Klubi „Levatek“, Vanamootorrattaklubi Wana-Kolga Tsiklitall ja Võru Vanatehnikaklubi Vant.

EVKL eesmärgiks on põhikirja järgi ühiselt esindada vanatehnika klubide huvisid suhtlemisel valitsusasutuste, kohalike omavalitsuste ja teiste riigivõimu- ja valitsemisorganite, samuti avalik-õiguslike, eraõiguslike juriidiliste isikute, füüsiliste isikutega ning teiste koostööpartneritega.

Vanasõidukite Suursõidu korraldustoimikonna juhtgrupp:

Tõnu Piibur +3725116265, tonu.piibur@mail.ee Veiko Praks +372 5238839, veiko@mapri.ee

Martti Suur +372 56455710, suur.martti@gmail.com Indrek Sirk +3725136991, indrek.sirk@gmail.com Tiit Talts +3725213692, tiit.talts@gmail.com

Korraldajateks on aktiivsed vanatehnikaharrastajad klubidest ning ka väljaspoolt klubisid. Ühise laua taga arutavad ja oma panuse annavad enam kui 40 inimest üle Eesti.

Infot leiab forum.automoto.ee, näoaramatust ja instagramist #vanasõidukite_suursõit.

Notar aitab: kuidas vältida erimeelsusi seoses ühise varaga?

Eve Pötter

Paide notar

Mida teha, kui kinnisvara, mille otsid kunagi koos partneriga, muutub lahkuminekü järel lahinguväljaks? Või kui pärandatud maakodu tekitab rohkem tülisid kui mälestusi? Kaas- ja ühisomandiga seotud teemad toovad sageli palju segadust, mistõttu tasub juba varakult selgeks teha, millised õigused ja kohustused igal omanikul on ning millised on võimalused vaidluste ennetamiseks või lahendamiseks.

Kui ajal on mitu omanikku, kuulub see kas ühisomandisse või kaasomandisse. Kaasomand tähendab, et igal omanikul on oma osa, mille suurus on täpselt kindlaks määratud. Näiteks kui kaks elukaaslast ostavad korteri ja lepivad kokku, et kuigi ainult üks tasub selle eest, kuulub kummalgi korterist pool. Kinnisvara puhul on kaasomaniku mõttelise osa suurus alati kantud ka kinnistusraamatusse murdarvuna. Iga kaasomanik saab oma osa näiteks müüa või kinkida ja selle jaoks pole vaja teiste poolte luba.

Ühisomandisse saab kuuluda vara, mille pärijad on omandanud pärimise teel või vara, mille abikaasast on omandanud ühisvarasse. Ühisvara puhul ei ole osade suurus kindlaks määratud, kuid reeglina on siiski omanike osade suurus ühises asjas kind-

laks määratavad. Nii näiteks eeldatakse, et abikaasade osad on võrdsed ja ka pärandvara puhul on määratud, kui suure osa pärandvarast pärija pärib. Sellise ühisvaraga saab tehinguid teha ainult teiste osapoolte nõusolekul.

Kes ja mida kasutada tohib?

Omanikud valdavad, kasutavad ja valitsevad ühisomandisse kuuluvat vara kokkuleppe või enamuse otsuse alusel. Näiteks kui lepatakse kokku kuidas kasutatakse ühisel keldrikorrusel asuvaid ruume või lepatakse kokku et elamu esimene korrus jääb ühe ning teine korrus teise omaniku kasutusse. Seejuures tuleb vara kasutada, et arvestatakse kõikide kaasomanike huvidega, ei kahjustata teiste omanike õiguseid ning lähtutakse hea usu põhimõttest. Ühise asja kasutamine ei tohi takistada asja kasutamist teiste omanike poolt.

Kaasomandisse kuuluva vara kasutamine käib kokkuleppe või väljakujunenud tava alusel. See tähendab, et võib kokku leppida ka teisiti, kui mõttelised osad ette näevad. Näiteks võivad omanikud kokku leppida, et omanikul, kellele kuulub 1/4 suurune mõtteline osa kinnisasjast, on õigus kasutada 1/2 suurus osa elamust ning väiksemal määral õueala.

Seejuures tuleb meeles pidada, et selline kokkulepe ei ole siduv asja uute omanike suhtes, kui vara näiteks müüakse. Kaasomanike vaheline kok-

kulepe kehtib uue omaniku suhtes üksnes siis, kui selle kohta on tehtud märkus kinnistusraamatusse. Selline kanne on ka mõistlik igasuguste vaidluste vältimiseks ja seda soovib tehingute juures üldjuhul teha ka notar.

Omandiga seotud kulutused on teine märksõna, mis pahatihti tülisid tekitab. Näiteks kui kaasomanikule kuulub pool elamust, siis ta peab samas ulatuses hüvitama ka elamu säilitamiseks tehtavad kulutused. Kui kulutusi teeb ainult üks pool, siis on tal õigus proportsionaalselt need teistelt omanikelt sisse nõuda. Seda näiteks olukorras, kus kulutuse tegemine on vältimatu, et ära hoida suurema kahju tekkimine.

Kuidas kaasomandit lõpetada?

Igal kaasomanikul on õigus nõuda kaasomandi lõpetamist. Kaasomandi lõpetamisel ei ole lõpetamist taotleval omanikul vaja seda põhjendada, kuid arvestada tuleb kõikide kaasomanike huvidega ning protsess peab olema teistele kaasomanikele võimalikult vähe koormav.

Kaasomandit on võimalik lõpetada erinevatel viisidel. Üks võimalus on kuuluva asja jagamine mitmeks osaks, näiteks kinnisasjaks. Jagamine ei pruugi aga olla alati võimalik, näiteks olukorras kus kinnisasjal asub ühepereelamu, mis ei ole mitme korteriomandina kasutatav.

Jagamine võib olla mõeldamatu ka olukorras, kus kinnisasi on koormatud hüpoteegiga ja pandipidajaga ei ole võimalik kokku leppida, et kinnistut koormav hüpoteek tagab üksnes selle kaasomaniku kohustusi, kes jääb kinnisaja omanikuks. Sellisel juhul väheneks ka laenu katteks antud vara väärtus.

Kaasomandit on võimalik lõpetada veel selliselt, et asi hakkab kuuluma ainult ühele või mõnele kaasomanikule. Siis tasutakse sellele omanikule, kes kaasomanike ringist välja astub, tema osa eest õiglane hüvitis. Praktikas võib vaidlusi tekitada õiglase hüvitise määr ning ka see, millisele kaasomanikule tuleks asi jätta, kui omandit soovivad mitu kaasomaniku.

Kohtupraktika järgi tuleks vaadata asja väärtust kaasomandi lõpetamise ajal ning selle pinnalt välja arvutada iga kaasomaniku mõttelise osa väärtus. Kui kinnisasjal on kaks kaasomaniku ja mõlemad soovivad asja jätmist endale, siis peaks olemas olema ka vajalikud rahalised vahendid, et teisele kaasomanikule õiglane hüvitis välja maksta.

Kaasomandit võib lõpetada ka nii, et asi müüakse kaasomanike vahelisel või avalikul enampakkumisel ning saadud raha jagatakse kõikide kaasomanike vahel vastavalt nende osade suurustele. See võib kõige mõistlikum lahendus olla ülalkirjeldatud olukor-

ras, kus kõik kaasomanikud soovivad asja endale jätta ja kokkulepet on raske saavutada.

Notar ennetab kohtuteed

Kui mõni kaasomanikest ei ole nõus kaasomandi kasutamise korra kokkulepet sõlmima või olemasolevat kokkulepet muutma, siis see kaasomanik, kelle õigusi on kahjustatud, võib pöörduda kokkuleppe sõlmimiseks või muutmiseks kohtusse. Samuti on kaasomandit lõpetada soovival omanikul õigus pöörduda kohtusse, kui kaasomanikud ei suuda kokku leppida, millisel viisil kaasomandit lõpetada.

Enne närvesöövat, kulukat ja aeganõudvat kohtuteed on aga mõistlik küsida nõu notari käest. Notar on erapooletu ja sõltumatu ametiisik, kellel on kohustus selgitada tehingutes osalejatele erapooletult tehinguga kaasnevat õiguslike tagajärgi. Notar saab selgitada, millised on kaasomanike õigused ja kohustused konkreetse asja puhul.

Notarilt saab õigusabi ka siis, kui konkreetset tehingut ei soovita sõlmida. Sellisel juhul on võimalik pöörduda notari poole õigusabi saamiseks ametiteenuse korras. Nii kinnisaja kasutamise korra kokkuleppe sõlmimine kui ka kaasomandi lõpetamine on võimalik notariaaltoimingu kaudu ning siis konsultatsiooni eest eraldi notari tasu ei lisandu.

10 OLULIST ASJA, MIDA TEADA KRIISIHOLDUSPEREDEST

KRIISIHOLDUSPERE VANEMANA ON SUL:

- TÄHENDUSRIKAS TÖÖ**
pakkuda kodusoojust ja tuge ajutiselt oma perest eemal olevale lapsele.
- SOTSIAALSED GARANTIID**
ravi- ja pensionikindlustus ning õigus tasustatud puhkusele.
- VALMISOLEKUTASU**
ka siis, kui last parasjagu peres ei viibi, et olla alati valmis lapse vastuvõtmiseks.
- IGAKUINE TASU**
minimaalselt 40 eurot päevas, kui laps on peres.
- TASUTA PÕHJALIK KOOLITUS**
enne kriisiholduspereks hakkamist, et saada selleks rolliks professionaalne ettevalmistus.
- PIDEV TUGI JA NÕUSTAMINE**
oma valdkonna spetsialistide poolt, sh mentorlus, tugigrupid ja psühholoogiline nõustamine.
- TOETUS LAPSE ISIKLIKE KULUDE KATTEKS**
vähemalt 240 eurot kuus.
- REAALNE VÕIMALUS MUUTA NOORTE INIMESTE ELUSID**
ja tagada lapsele turvalisus ning hool just siis, kui ta seda kõige enam vajab.
- VÄÄRIKAS ROLL KOGUKONNA SÜDAMES**
aidates lastel jääda oma kodukanti, neile tuttavasse keskkonda, lasteaeda ja kooli, et nad ei peaks minema kaugele turvakodusse.
- ELUMUUTEV KOGEMUS**
sest iga laps, keda ajutiselt toetad, toob kaasa rahulolu teadmisesest, et oled kedagi aidanud.

SUVEHOOAJA SÜNDMUSED PAIDE VALLIMÄEL

Juuni

- 04.06 kell 18.00 .... Lipupäeva tähistamine Paide vallimäel esinevad **ansambel Kolmas käsi ja Lõõtsanoobid**
- 12.06 ..... Sidepataljoni lipupäev Paide vallimäel
- 20.06 kell 9.00–11.00 Vanasõidukite suursõidu algus ja näitus Paide Vallimäel
- 21.06 kell 21.00 .... Jaanipidu Paide vallimäel –
esinevad **Exanity, Exitum ja Starter**
- 26.06 kell 14.30 .... **Anne Veski kontsert** "Sild kultuuride vahel" Paide vallimäel

Juuli

- 08.07 kell 21.00 .... **Uku Suviste ja Tihvan Big bandi kontsert**
- 19.07 kell 12.00–00.00 Enesearengufestival "Õnnelik mina"
- 25.07 kell 19.00 .... Tantsuõhtu **ansambliga "Kruis"**
- 31.07 ..... Järvamaa Muuseumi sünnipäeva tähistamine

AUGUST

- 08.–09.08 .....Arvamusfestival
- 10.08 kell 19.00 ..... **Indrek Taalmaa ja Jüri Vlassovi** kontsertenduse Wittensteini Tegevusmuuseumi hoovis
- 14.08 kell 10.00–17.00 Haridustreff 2025 Paide vallimäel
- 20.08 ..... Iseseisvuse taastamise päeva kontsert Paide vallimäel
- 29.08 kell 17.00 ..... Paide noortebändide festival 12 noortebändi ja külalisesineja **ansambel SHANON**

Uuri palun lisa hoolduspere.ee veebilehelt või helista 655 1666 ning lepi kokku aeg tutvumisvestluseks.

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

+372 5850 2001 www.wittenstein.ee Veski II Paide

Väikeaiapidaja teekond küllusliku saagini

Aiahooaeg on käima läinud ning Põllumajandus- ja Toiduamet jagab järgnevalt 17 sammu lopsaka peenra ja hea saagini jõudmiseks ning meelepead taimekaitsevahendite kasutamise kohta.

Õigel ajal tehtud tarkade valikutega saad preemiaks terve taime, hea saagikuse ja puhta keskkonna. Hea saagi eeldus on kvaliteetne seeme, sobilik külviaeg, korralik kasvukoht ning taimede õige hooldus.

KÕIK ALGAB SEEMNE VÕI ISTIKU VALIKUST

1. Vali liigi- või sordiehtne seeme, mis on sertifitseeritud.
2. E-poest tellides arvesta, et igast riigist tellitud seeme ei pruugi sinuni jõuda. Eelkõige on sellisteks riikideks Euroopa Liidu välised riigid. Euroopa Liidu välistest riikidest tellitud seemnetel ja taimedel peab kaasas olema fütosanitaarsertifikaat, mis tõendab taimede ja taimsete saaduste vastavust sihtriigi nõuetele. Ve-

nemaalt köögiviljakultuuride seemneid tuua ega tellida ei tohi. Küll aga võib sealt tuua fütosanitaarsertifikaadiga varustatud lille- ja maitsetaimede seemneid.

3. Eelista haiguskindlaid ja vastupanuvõimelisemaid sorte. Õunapuu, pirnipuu, pihlaka, tuhkpuu, viirpuu, toompihlaka ja ebaküdoonia taimede ostmisel jälgi, et taimega on kaasas taimepapp.

PANE SEEME MULDA

4. Vali õige külvimuld, sellest sõltub, kuidas seemned idanevad ja milline on tärganud taimekeste edasine käekäik. Ideaalne külvi- ja kasvusubstraat ei kuiva liiga ruttu läbi, on sobiva happesusega ning selles pole umbrohusseemneid, taimehaiguste tekitajaid ega kahjureid.
5. Külvamisel või istutamisel jälgi taimedele ettenähtud reavahesid ja vahekauguseid.
6. Taimede istutamisel arves-

ta naabertaimede mõju. Kui kõrvuti kasvavad taimed, mis mõjuvad üksteisele ebasoodsalt, pidurdab see nende arengut. Näiteks kui küüslauk on hea kaaslane maasikapeenras, siis oale väga ei meeldi laukude lähedus.

7. Kasvuhoones kasvata taimi, mis on külma- ja tuulekartlikud (näiteks paprika ja tomat). Avamaal kasvata taimi, mis pole ilma suhtes nõudlikud (näiteks kapsas, kartul, kaalikas).

PANE PEENRAD RÄNDAMA EHK VAHETA PEENRA ASUKOHTA

8. Mitu aastat ühel ja samal kohal sama kultuuri kasvatamine soodustab haiguste ja kahjurite levikut. Vaheta võimalusel iga aasta köögiviljakultuuride asukohta.
9. Raja peenrad võimalikult valgusküllasesse aiaossa. Varjulist osa saad kasutada varjulembeste lillede või köögiviljade kasvatamiseks.

10. Jälgi soovitud külviaegu. Näiteks külmal kevadel oota, kuni on läinud piisavalt soojaks. Hilisem külvi kõrgematel temperatuuridel võib sageli olla tulemuslikum.

11. Väldi liigset väetiste kasutamist. Mulla analüüsid aitavad kindlaks teha toitainete sisalduse mullas ja vastavalt vajadusele ka väetada. Arvesta ka taimede erinevat toitainevajadust.

TEE PEENRAL VAATLUSI, ET SELGITADA VÄLJA TÕRJEVADUS

- Kui märkad taimedel ussikesi või putukaid, selgita välja, kellega tegu, millist kahju nad võivad põhjustada ja millised on nende looduslikud peletajad või hävitajad. Vajadusel küsi nõu spetsialistilt.
12. Õpi tundma taimekahjustajaid ja nende piirajaid.
  13. Tee peenral vaatlusi ja kui märkad taimehaigusi või -kahjureid, siis hinda tõrjevajadust.

OTSUSTE TEGEMISEL PEA SILMAS KÕIKI TEGUREID

Parima tulemuse annab läbi mõeldud taimekaitse – see tähendab: enneta, vaatle, sekku, analüüsi. Eelista alati mehaanilist umbrohu- ja kahjuritõrjet, samuti bioloogilisi ja teisi kemikaalivabu taimekaitsevahendusi. Jäta keemiliste taimekaitsevahendite kasutamine viimaseks valikuks.

14. Kemikaalide kasutamisel arvesta ilmastikuga. Ära tee pritsimisid liiga suure tuule ja kõrge temperatuuriga. Niimoodi väldid soovimatu kõrvalmõju teket.

15. Tolmeldajad on tänulikud, kui väldid öitsvate taimede kokkupuudet erinevate kemikaalidega.

16. Kasuta erineva toimeviisiga taimekaitsevahendeid, et vältida resistentsuse kujunemist.

17. Hooaja lõppedes analüüsi tehtud töid. Kas kõik õnnestus või peaks uuel aastal midagi teisiti tegema?

TAIMEKAITSEVAHENDITE OHUTU KASUTAMISE MEELESPEA KODUAIAS

Põllumajandus- ja Toiduamet

KASUTA AINULT EESTIS TURELUBATUD TAIMEKAITSEVAHENDI, MIS ON AMETLIKULT REGISTREERITUD.

Registri leiad PTA kodulehelt. NB! Välismaalt kaasa toodud või veebist tellitud taimekaitsevahendid on illegaalsed. **LOE LÄBI INFOLEHT JA JÄRGI TÄPSELT KASUTUSJUHENDIT**

jälgi, et vahend on lubatud kasutada taimel, mida pritsida soovid; veendu, et kasutad õiget kulunormi; teosta töid ainult lubatud ajal (kasvufaas, NB! insektiitsiididel kellaaeg, jm); pea kinni lubatud kasutuskindade arvust; arvesta kindlasti lisapiirangutega veekogude läheduses pritsimisel ja teiste märgistusel toodud puhvertsoonidega ja kasutuspiirangutega. Pea kinni kehtivatest veekaitsevööndi nõuetest (kui toote infolehel ei ole märgitud täiendavaid piiranguid) ning teistest veeseadusest tulenevatest nõuetest; kui soovid taimekaitsevahendit kasutada kasvahoones, veendu enne, et see oleks lubatud.

PEA KINNI OHUTUSNÕUETEST

jälgi, et pritsimislahuse valmistamine ei toimuks veehaarde sanitaarkaitsealal või veevõtukoha hooldusalal; kanna hoolt, et tühjaks saanud taimekaitsevahendi pakendid oleks töölase valmistamise ajal vähemalt kolm korda puhta veega loputatud; veendu, et pritsitava alal ei oleks öitsvaid taimi, sh ka umbrohte (välja arvatud juhul, kui taimekaitsevahendi pakendi märgistusel on vastav märge, et taimekaitsevahendit võib kasutada taimede öitsemise ajal, sel juhul võib töid teostada kl 22.00-05.00); jälgi, et tuule kiirus pritsimise ajal

ei ületaks 4 m/s ja õhutemperatuur ei ületaks 25°C;

arvesta ka tuule suunda, et naabrid ei saaks kahju; veendu, et kasutatav prits ja selle osad on töökorras;

jälgi, et seadme puhastamine ning taimekaitsevahendi jääkide ja pakendijätmete käitlemine toimub nõuetekohaselt;

kasuta nõuetekohaseid isikukaitsevahendeid, et oma tervist kaitsta. **ARVESTA INTEGREERITUD TAIMEKAITSE (ITK) PÕHIMÕTETEGA**

kasuta viljavaheldust; väeta ja lupja tasakaalustatult; eelista haiguskindlaid ja vastupanuvõimelisemaid sorte; soodusta kasulike organismide levikut; puhasta hoolikalt kasutatavaid tööriistu;

hinda tõrjevajadust ja rakenda keemilist taimekaitset ainult vajadusel; eelista mehhaanilisi, bioloogilisi ja mittekeemilisi tõrjevõtteid.

JÄLGI TAIMEKAITSEVAHENDI HOIUSTAMISE NÕUETEST

jälgi, et hoiuruum on lukustatav ja märgistatud, väikeste koguste puhul sobib ka lukustatav kapp või konteiner; veendu, et hoiutingimused on ohutud ja turvalised (korralik valgustus, ventilatsioon jne);

kanna hoolt, et hoiukohas on olemas vahendid võimaliku reostuse likvideerimiseks.

ÄRA UNUSTA KASULIKKE PUTUKAID

Kasutades teisi kodukeemia alla kuuluvaid tooteid nagu näiteks sipelgatõrjevahend ja teised putukamürgid, arvesta palun mesilaste ja teiste kasulike putukatega. **TULE TAIMEKAITSEKOOGLITUSELE**

Koduaiapidajad on teretulnud PTA taimekaitsekoolitustele. Täpsem info ameti kodulehelt.

21. juunil 2025
kell 20.00

Jaanituli

Anna külaplatsil
(Kiigemäel)

Tantsuks mängib ja laulab
Kalmer Jürima

Traditsioonilised
jaanimängud

Korraldaja: MTÜ Seitsme Küla Pluss koostöös Paide Linnavalitsusega

Soovi korral võta kaasa
piknikukorv

Üritus on
TASUTA

Kas sinu maal kasvab ohtlik karuputk?

Eike Tammekänd

Keskonnaameti loodushoiutööde büroo juhataja

Võõr-karuputkede tõrje on Eestis edukalt tehtud enam kui 800 hektaril. Taimed on seal hävinud ja kolooniat enam ei ole. Siiski ei suuda ainult keskkonnaameti tõrjetööga kogu probleemi lahendada. Võtmetähtsusega on maaomanike panus.

Jätakuvalt leidub võõr-karuputkede kasvualasid, mida tuleb jälgida ning taimede ilmumisel neid tõrjuda. Samuti avastatakse igal aastal uusi, kaugemaid kasvukohti veekogude kaldaladel, metsamaadel ja võsastikes. Ka sel aastal korraldab keskkonnaamet riiklikku karuputke tõrjet, kuid samal ajal teeb amet ettevalmistusi, et kolme aasta jooksul anda putke tõrjumise juhtroll üle maaomanikele. Sel aastal saavad maaomanikud keskkonnaametilt teavituse registreeritud võõr-karuputke kasvukohta kohta.

Miks on maaomanike roll suurenemas?

Selleks, et võõrliikide tõrjumine oleks edukas, peab lisaks riigi tegevusele suurenema ka maaomanike huvi ja vastutus. Nii nagu maaomanik hoiab oma maad jäätmetest ja reostusest puhtana, peaks ta hoolitsema ka selle eest, et seal ei vohaks meie loodust ohustavad võõrliigid.

Tahes-tahtmata lisandub aastatega probleemseid võõrliike juurde. Töömaht, mis nendega võitlemiseks kuulub, kasvab, ja ükski ei jõua riiki seda võitlust pidada. Vaja on kõigi panust.

Tarmo Niitla

Miks on vaja karuputke tõrjuda?

Sosnovski ja hiid-karuputk on Eestis keelatud võõrliikide nimekirjas. Neid ei tohi kasvatada ega lasta levida. Mõlemad liigid võtavad edukalt üle looduslikud alad. Lisaks võib nende taimede mahl olla inimesele ohtlik, kuna võib koostoimes päikesega põhjustada nahakahjustusi (punetust, villi ja isegi haavandeid). Eriti tundlikud on taimemahlale lapsed. Võõr-karuputkede tõrjumine aitab hoida oma kodukohta ohutuna nii endale kui ka naabritele.

Millest alustada?

Kõigepealt tasub üle vaadata, kas kinnistul on registreeritud võõr-karuputke kasvukoht. Keskonnaameti kodulehelt karuputke alajaotusest leiab

kaardi, kuhu on kantud teadaolevad kasvukohad, ning juhised, kuidas võõr-karuputke ära tunda. Soovitav on seejärel kohapeal oma maa üle vaadata, sest võõr-karuputked võivad levida ka ootamatutesse paikadesse nagu näiteks raiesmikud või metsateed.

Kuidas maaomanik saab panustada?

Tõrjetöö üleandmine maaomanikele toimub järk-järgult. Käesoleval aastal korraldab tõrjetööd keskkonnaamet. Järgmisel aastal läheb maaomanikele üle nende kolooniate tõrje, mis on peaaegu hävinud või mida on lihtsam tõrjuda. 2027. aastal lisanduvad maaomanike tõrjutavate alade hulka keskmise raskusastmega kolooniad ning 2028. aastast on kõigi kolooniate tõrje vastutus maaomanikel.

Tõrjumine ei ole ohtlik, kui teha seda ajal, mil taimed on väikesed ning kaitsta oma nahka taimemahlaga kokkupuutumise eest.

Kõige tõhusam viis võõr-karuputkede tõrjeks on taimede väljakaevamine ja hävitamine. Umbrohutõrjevahenditega tõrjumisel on soovitatav kasutada spetsialisti teenust. Kuidas võõr-karuputki ohutult tõrjuda või tõrjeteenust tellida, saab täpsemalt lugeda keskkonnaameti kodulehelt karuputke alajaotusest.

Kuna üks taim võib toota kümneid tuhandeid seemneid, mis püsivad kaua mullas idanemisvõimelisena, sõltub tõrje edukus järjepidevusest. Ka siis, kui ühtegi taime enam ei tärka, on vaja koloonial mitu aastat silma peal hoida.

Kuidas hoida ära karuputke sattumist oma maale?

- Kui kinnistu asub võõr-karuputkede leviku piirkonnas, hoida oma maal eriti hoolsalt silm peal. Esimesi taimi märgates tõrju need kohe ära.
- Kui tellid oma maale mulda või taimmaterjali, veendu eelnevalt, et päritolukohas ei ole võõr-karuputke kasvukohta.
- Võõr-karuputke kasvukohas tegutsedes või töötades puhasta pärast saapad, tööriistad ja masinad, et vältida seemnete edasilevikut.
- Kaeva taimi kevadel, kui nad on väikesed ja väldi taimemahlaga kokkupuudet. Rahuks oigal ajal tegutsedes on töö ohutu.
- Teavita ja tee koostööd – anna avastatud karuputke kasvukohast teada karuputk@keskkonnaamet.ee

Keskonnaamet pakub tuge

Keskonnaamet teavitab maaomanikke, kelle maal on registreeritud võõr-karuputk, riigiportaali eesti.ee kaudu. Selleks, et oma @eesti.ee aadressile tulevad teated kindlasti kätte saada, soovime kontrollida, kas see on suunatud oma igapäevasele isiklikule e-posti aadressile. Kirju näeb ka eraldi riigiportaali eesti.ee postkasti sisenedes. Infot ja juhiseid võõr-karuputkede ohjamiseks leiab keskkonnaameti kodulehelt; vajadusel aitavad nõuga spetsialistid.

Riik jätkab ka edaspidi tõrje korraldamist riigimaal.

JÄRVA-JAANI LAAT JA TÄNAVAFESTIVAL

7. JUUNI 2025
9:00 - 15:00

PÄEV TÄIS PARIMAT MEELELAHUTUST!

KÄSITÖÖ, VANAVARA, TAIMED
TÖÖSTUSKAUBAD,
TOIDUKAUBAD

LAADALAVAL:
PAIDE JA JÄRVA-JAANI
VÕRKPALLI LAHING
TANTSIJATE GALAETENDUS,
EKSKURSIONID MUUSEUMITES,
LASTEALA

PILETITE LOOSIS:

PILET 3€
Kuni 10ne aastased TASUTA

www.jjlaat.ee
+372-5347-5723

MOTOHOBI

Re Raadio

COOP

MTÜ Tihemetsa Vilistlane
kutsub kõiki Tihemetsa tehnikumi vilistlasi,
õpetajaid, töötajaid ja õppinuid
12. juulil 2025 suurele
kokkutulekule «Tihemetsa 100»

Eelregistreerimine
kuni 06.07.2025, osalustasu 20 eurot.
Õpetajad ja töötajad tasuta, kuid palume
teil kindlasti ennast registreerida.
Kohapeal osalustasu 30 eurot.

Info ja registreerimine
kodulehel
www.tihemetsa.ee

Vaata, kas on sinu aasta: elupäästvale rinnavähi sõeluuringule on tänavu kutsutud rekordarv naisi

Möödunud aastal osales Järvamaalt rinnavähi sõeluuringul 66,6% maakonnas kutsutud naistest. Sel korral on rinnavähi sõeluuringu sihtrühm laienenud ning Tervisekassa kutsub rinnavähi sõeluuringule rohkem kui 113 000 Eesti naist vanuses 50–74. Järvamaalt on kutsutud ligi 2600 naist.

Rinnavähi sõeluuring aitab pahaloomulise kasvaja avastada varakult, mil võimalus terveks saada ja terveks jääda on oluliselt suurem kui hilisemas staadiumis avastatud haiguse korral. Varajases ehk esimeses või teises staadiumis avastatud kasvaja puhul on viis aastat pärast diagnoosi saamist elus enam kui 90 protsenti naistest, sõeluuringu väliselt leitud rinnavähiga naiste puhul on see näitaja aga 74 protsenti.

“Igal aastal aitab sõeluuring päästa sadade naiste elu, sest pahaloomuline kasvaja leitakse regulaarse uuringuga tihti enne, kui see hakkab enesetundes märku andma. Meil on väga heal tasemel ravivõimalused ja raviga alustamine algstaadiumis tagab tervenemise,” rõhutas Põhja-Eesti Regionaalhaigla onkoloog dr Riina Kütner sõeluuringul osalemise tähtsust. “Mõistetavalt ei soovi keegi meist mõelda võimalusele hai-

gestuda, kuid kahjuks on rinnavähk endiselt Eesti naistel kõige sagedamini esinev vähivorm. Seepärast, head naised, kui olete sõeluuringule kutsutud, palun kasutage seda võimalust. Paraku võib rinnavähki esineda ka noortel, kuid haigestumise risk tõuseb vanusega, eriti üle 50-aastastel naistel.”

Sel aastal kutsub Tervisekassa rinnavähi sõeluuringule rohkem kui 113 000 Eesti naist vanuses 50–74. Uuring on tasuta nii ravikindlustatud kui ravikindlustamata naistele.

“Aasta-aastalt liigume selles suunas, et sõeluuring oleks järjest enamastele naistele kättesaadav. Eelmisel aastal lisandusid sõeluuringu sihtrühma 70- ja 74-aastased naised, tänavu kutsume uuringule ka 72-aastaseid naisi. Sihtrühma laiendamine on suur samm edasi rasketel vähijuhtudel ennetamisel, kuid kahjuks nägime eelmisel aastal, et 74-aastastest naistest osales sõeluuringul vaid 55 protsenti kutsututest, samal ajal kui 50-aastastest naistest osales 70 protsenti,” ütles Tervisekassa sõeluuringute teenuksejuht Maria Suurna, julgustades kõiki uuringule kutsutud naisi oma tervist kontrollima.

Lisaks soovib Tervisekassa hakata sõeluuringule kutsuma ka noore-

maid naisi, kellel on geneetilise eelsoodumuse tõttu suurem risk haigestuda rinnavähki. “Suve alguses katsetatakse geenianalüüsi liikumise korraldust ja suve lõpus algavad koolitused ämmaemandatele, et kõik osapooled oleksid teenuse käivitamiseks valmis,” täpsustas Suurna.

Mai on rahvusvaheline rinnavähi ennetuse kuu, mille raames juhib Tervisekassa kampaaniaga “Turvavõrk” tähelepanu rinnavähi sõeluuringu osalemise olulisusele. Teavituskampaania keskmesse on toodud pere-, sõprus- ja kogukonnad, kes toetavad üksteist nii elu ilusail kui ka keerulisil hetkil. Rinnavähi sõeluuringu kutsuvad naised osalema Eesti tuntud ja tunnustatud näitlejannad Anne Reemann, Piret Kalda ja Epp Eespäev, kelle lähedased on pidanud võitlust erinevate vähivormidega.

“Kui kuskilt ei valuta ja tervisemure endast märku ei anna, kipume oma tervise peale mõtlemist kiire argipäevas tihti tundmatusse tulevikku lükkama. Emade, tütarde, sõbrannade ja kolleegidena on meil aga võimalus ja isegi lausa kohustus tuletada üksteisele meelde oma tervist kontrollida. Hoolime iseenda ja lähedaste tervisest ning tuletame üksteisele

meelde, kui on aeg minna sõeluuringule,” pani Anne Reemann kõigile naistele südamele.

Kuidas sõeluuringul osaleda?

Eestis kutsutakse rinnavähi sõeluuringule 50–74-aastaseid naisi iga kahe aasta tagant.

2025. aastal on tasuta uuringule kutsutud kõik naised, ka ravikindlustamata, sünniaastatega 1951, 1953, 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969, 1971, 1973, 1975.

Sõeluuringul osalemiseks ei pea jääma kutset ootama. Kui kuulud sel aastal sõeluuringu sihtrühma, võid pöörduda otse raviasutuse poole või broneerida aja Terviseportaalis.

Rinnavähi sõeluuringul saab osaleda nii tervishoiuasutuses kui ka mammograafiabussis. Vajalikud kontaktid leiad veebilehelt <https://soeluuring.ee/rinnavahk/>.

Vaata, millal on mammograafiabuss sinu piirkonnas: <https://tervisekassa.ee/mammograafiabussid>

TEISIPÄEVITI KELL 18.00

Paide Suvevolle 2025

PAIDE RANNASPORDIKESKUSES

1. etapp	3. juuni	Järvamaa Spordiliit
2. etapp	10. juuni	Paide Pizza
3. etapp	17. juuni	Eesti Kultuurkapitali Järvamaa Ekspertgrupp
4. etapp	1. juuli	Marta Pagar
5. etapp	8. juuli	Kuma Print
6. etapp	15. juuli	Nivea / Eesti Võrkpalli Liit
7. etapp	22. juuli	Pigipada
8. etapp	29. juuli	Woodman

Eelregistreerida saab aadressil volley.ee võistluspäeval kuni kella 12.00 (6€)

Mängupaigas saab ennast kirja panna mängupäeval kuni kella 17.45 (7€)

Autasustame iga etapi kolme paremat mees- ja naiskonda. Üldkokkuvõttes parimat kolme Paide etapil osalenud meest ja naist.

Võistkonnad moodustatakse igal turniiril kohapeal vastavalt reitingutabelile ja lähtuvalt osalejate arvust on need kolme- või neljaliikmelised. Mängitakse saalivõrkpalli reeglite järgi.

Parimale mehele ja naisele paneb peauhinna välja Woodman. Sõõgilaud STRIPE, erineva värvilusega.

Mängima oodatakse noori alates 14. eluaastast.

Tule ja mängi võrratut võrkpalli toredal suveõhtul koos meiega!

SUURPALU Jaanitüüsi 2025

22 JUUNI ALGUSEGA 18:00

BBQ LABOR | PILLE KOHVIK | LASTELE BATUUDID | NAOMAALINGUD | JAATIS | PARJAPUNUMISE NURK | ONNELOOS DRIFTINGU RALLIAUTOD

ESINEB ANNE ADAMS RAHVATANTSU GRUPP VALLATSI FOLKLOORLAULULAPSED KAASA SULARAHHA!

AIJ GROUP **www.paekild.ee** **3Dproff**

1.-13. juuni

E-R 7.30-21.00, L 11.00-21.00, P

14. juuni - 31. august

E-L 11.00-20.00, P

18.-24. juuni

PAIDE KUNSTIKOOL KUTSUB NUTIKOOLITUSTELE

Kui tunned, et kõik see neti- ja nutiteema on keeruline, siis tule julgelt õppima! Saad nutiteema selgemaks ja üllatad oma uute oskustega nii naabrinaist kui lapselapsi.

Paide Kunstikoolis toimuvad peagi kaks tasuta nutiseadme kasutamise koolitus algajatele.

Arvutikasutuse baaskoolitus toimub ajavahemikul 04. juunist kuni 10. juunini 2025 kell 09.00 - 14.00 I korruse klassis.

*Õpitakse igapäevast arvutikasutamist ja failide loomist
*ID-kaardi kasutamis erinevates keskkondades ja digiallkirjastamist
*Saadakse ülevaade küberruumi riskidest ja kuidas kaitsta oma isikuandmeid

*Räägitakse tehisintellektist ja muust, millega arvutikasutaja kokku puutub.

Lähemalt saab lugeda aadressil: <https://www.noorusemaja.ee/arvutikasutuse-baaskoolitus.../>

Nutiseadmete kasutamine algajatele toimub ajavahemikul 04. juuni - 10. juuni 2025 kell 14.30 - 17.45 I korruse klassis.

*Õpitakse nutiseadme erinevaid funktsioone
*Räägitakse nutiseadme turvalisusest ja erinevate rakenduste kasutamisest

*Õpitakse kasutama Mobiil-IDd või Smart-IDd ja muid vajalikke oskusi, et nutitelefon elu lihtsamaks teeks.

Lähemalt saab kursuse kohta lugeda aadressil <https://www.noorusemaja.ee/nutiseadmete-kasutamine.../>

Kuna kursusel osalejate arv on piiratud, siis peab ennast kindlasti kirja panema <https://www.noorusemaja.ee/module/form/view/14> või helistades telefonil 5343 0826.

Eakate klubi Hämarik läheb reisile

Urve Ristmägi

Eakate klubi Hämarik

Linnalehe ilmumise ajaks on klubil maikuu pidu peetud. Külaskäik oli folklori klubi Imäveere. Loodan, et piduliste meeldis.

31. mail, Järvamaa laulu- ja tant-supeol osalevad meie memmed koos gümnaasiumi neidudega ühes vahelkapis, tantsijad esinevad Sinilille rühmaga.

1. juunil tähistame lastekaitsepäeva pannkookidega. SUUR TÄNU, MARIA PÖLLU JA SINU NAISKOND, ABI EEST PANNKOOKIDE KÜPSETAMISEL SEL AJAL KUI MEIE TANTSIME!!!!!!

5. augustil lähme teeme väikese

tuuri Eesti põhjaosas. Giid Ene on pannud kokku päris huvitava marsruudi: Paide-Tapa-Rakvere-Kunda-Aseri-Ontika-Toila-Jõhvi-Kiviõli-Assamalla-Porkuni-Tamsalu-Järva-Jaani- Paide.

Bussisõidu maksab klubi Paide linnalt saadud tegevustoetuse rahast. Ai-täh, Paide linn, et toetate eakaid!

Kuigi see on Hämariku klubiüritus, pakume võimalust reisil osaleda ka teistel Paide linna eakatel. Registreeruda saab 10. juunini telefonil 538 88001 - Urve või 556 16499 - Maria (eakate päevakeskuses). Päris tasuta ikka reisida ei saa, osalustasu on 10 eurot. Selle eest täname giidi ja teeme kohvipeatuse. Arvan, et see summa ei ole liiga suur ühe ilusa koosveedetud päeva eest.

Paide linnavalitsus kutsub pisikesed paidelased, kes on sündinud ajavahemikul 01.05.2024-30.04.2025 koos vanematega lusikapeole. Kutsed saadeti pere elukohajärgsele aadressile. Kui te aga ei ela selle aadressil ja ei ole kütset kätte saanud, siis palun andke sellest kindlasti linnavalitsusele teada telefonil 383 8600 või e-posti aadressil paide@paide.ee.

Lusikapidu toimub 1. juunil algusega kell 10 Paide muusika- ja teatrimaja väikeses saalis.

Kutse

EELK Paide Püha Risti kirikus

14.06.2025 Küüditamisohvrite mälestusteenistus

23.06.2025 Võidupüha teenistus

28.06.2025 Paide Püha Risti kiriku kirikupäev

06.07.2025 Kalmistupühad kell 11 Sillaotsas ja kell 13 Reopalus

Jumalateenistused armulauaga igal pühapäeval kell 10
Juunist augustini kirik avatud K-L kell 12-15 ja P kell 9-12.
Muudel aegadel kokkuleppel.

Paide Linnaleht

Lehe toimetas Annelly Erm
Kaastööd oodatud:
linnaleht@paide.ee
Lisainfo: www.paide.ee - Paide Linnaleht

Palju õnne noorimatele linnakodanikele!

CARL BERT
ARTHUR HENRIC
KRIS
BRIAN
AMELIA
RON
ELIONORA

Paide Linnavalitsus soovib kõigile väarikas eas paidelastele, kes tähistavad sünnipäeva mai lõpus, juunis ja juulis

LILLEROHKET JA KOOGIMAGUSAT TÄHTPÄEVA NING RÕÖMSAT MEELT JA TUGEVA TERVIST!

Metsamaapinna ketasadrage ettevalmistamine istutamiseks
Metsaader OÜ:
5346 4785,
info.metsaader@gmail.com.

Noor pere ostab kinnisvara:
suvila, maatulundusmaa, korteri jne.
Pakkuda võib kõike igas seisus!
Telefon 5855 5575.

Paide Muusikakool ootab uusi õpilasi

KOOLI pilliõppimale!

18

PILLI, MILLE VAHEL VÕIMALIK VALIDA

Täpsemalt vaata paidemuusikakool.ee

3. juuni 2025
kell 15.00-18.00

Paide Muusikakool | Tallinna tn 8

Skänni QR koodi ja tutvuu koolieluga

KOGEMUSTEGA PARTNER SINU AUTOLE!

stik
AUTOREMONT

- REMONT JA REHVIITÖÖD
- 3D SILLASTEND
- DIAGNOSTIKA / ELEKTRITÖÖD
- KLIIMASEADMETE HOOLDUS
- KLAASITÖÖD / ESITULEDE TAASTAMINE

ROOSNA-ALLIKU, Pärnu mnt 7
Tel: 389 5557, 525 2166
autolammutus@stik.ee

PAIDE, Pärnu 57a
Tel: 3846083, 5340 5910
paide@stik.ee

AVATUD E-R 8-17

www.stik.ee

[stikautoremont](https://www.facebook.com/stikautoremont)